

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode:	366.0
Dato:	19/1-09
Saksnr:	200804147-065

Barne - og likestillingsdepartementet
Samlivs – og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Deres ref:
200804147

Vår ref:

Sted / Dato:
Tromsø 12.01. 2009

Til høringsuttalelsen om lovfesting av krisesentertilbud

RVTS – Nord støtter forslaget om lovfesting av krisesentertilbudet. Vi slutter oss i grove trekk til høringsnotatets innhold. I tillegg har vi følgende kommentarer.

Til punkt 3. Kommunens ansvar og innhold i krisesentertilbud

Høringsnotatet kommer med forslag om hva tilbudet til voldsutsatte på krisesentrene bør inneholde (§ 2). I tillegg til de fem punktene som er beskrevet vil RVTS - Nord tilføye under punkt 1: - et krisesenter eller tilsvarende gratis heldøgns, trygt og midlertidig botilbud, hvor brukerne mottar støtte, veiledning, *akutt krisehåndtering og sikkerhetsplanlegging*.

Personer som har vært utsatt for vold kan ha et forhøyet aktiveringsnivå, angst på grunn av begrunnet frykt som medvirker til at en blant annet kan ha nedsatt evne til å vurdere egen og eventuelt barns sikkerhet. Personer som, over tid, har levd i fare for å bli utsatt for vold har en tendens både til å bagatellisere og være svært redd.

Derfor mener RVTS – Nord at akutt krisehåndtering og sikkerhetsplanlegging bør være en lovfestet del av tilbudet ved krisesentrene.

Punkt 4 Målgrupper for krisesentrertilbudet

Personer uten lovlig opphold i Norge

Høringsnotatet påpeker at det er dilemmaer knyttet til personer uten lovlig opphold i Norge og foreslår begrensninger av krisesentertilbudet til denne gruppen. RVTS – Nord mener at kvinner og barn som er på flukt fra vold i Norge har behov for beskyttelse på et krisesenter uavhengig av

oppholdsstatus. Også de med endelig avslag kan være på flukt fra for eksempel en voldelig ektemann. De vil derfor kunne ha behov for å søke tilflukt på et krisesenter inntil de returnerer frivillig eller blir tvangsutsendt.

Personer med endelig avslag og som ikke kan tvangsreturneres får normalt sett tilbud om å bo på ventemottak inntil de returnerer frivillig. De alvorlig syke, mindreårige eller barnefamilier får bo på ordinære mottak. Da kvinner og barn som både har endelig avslag og samtidig er på flukt fra vold i Norge også er i en svært belastende og marginalisert livssituasjon, er det rimelig at denne gruppen behandles på lignende måte som de sistnevnte grupper. Det er imidlertid ikke trygt for kvinner og barn som flykter fra vold i Norge verken å bo på ordinært mottak eller ventemottak. Disse har behov for opphold på trygt og hemmelig sted inntil de returnerer.

RVTS-Nord mener derfor at krisesenter må være et tilbud til alle uavhengig av oppholdsstatus.

Barn

Mer enn hver tredje bruker som bodde på krisesenter i løpet av 2006 var barn. I høringsnotatet gjøres en grundig gjennomgang av disse barnas sårbarhet, utsatthet og behov. Til tross for dette skilles det i lovutkastet mellom brukere (personer utsatt for vold i nære relasjoner) og deres medfølgende barn. Disse barna er også personer som er utsatt for eller berørt for vold i nære relasjoner. RVTS - Nord foreslår at *barn som bor på krisesenter eller bruker krisesenteret på andre måter får status som brukere på lik linje med voksne brukere.*

Punkt 5. Kvaliteten i tilbudet og tilrettelegging for ulike brukergrupper

Brukere i selvmordsfare

Vi vet både fra forskning (Dieserud, 2000) og praktisk erfaring (Smaadahl, 2003) at det å være utsatt for vold kan føre til selvmordstanker, selvmordsforsøk og i verste fall selvmord. Dette er fremdeles, i mange sammenhenger, tabubelagte temaer som det for mange kan være vanskelig å snakke om. I tillegg finnes det mange oppfatninger om selvmord og hva som utløser selvmordsfare som kan være med å hindre hjelpere i å bringe temaet på bane.

RVTS - Nord mener derfor at medarbeidere på krisesentrene:

- må ha kunnskap om sammenhengen mellom det å være utsatt for eller vitne til vold og selvmordstanker, selvmordsforsøk og selvmord.
- har kompetanse i det å avdekke selvmordsfare.
- har kunnskap og kompetanse som gjør dem i stand til og trygge på det å snakke om selvmord og spørre om selvmordstanker.

Kurset Førstehjelp ved selvmordsfare fra undervisningsprogrammet VIVAT, er finansiert av Helsedirektoratet. Formålet med kurset som går over to dager, er å gi deltakerne større trygghet og kompetanse i å møte mennesker som tenker på selvmord, og kan være et aktuelt tilbud til ansatte på krisesentrene.

For at brukerne skal få den hjelp og oppfølging de har behov for, er det viktig at alle krisesentre har utarbeidet planer/rutiner for arbeidet med brukere i selvmordsfare. RVTS - Nord mener det bør stilles krav til krisesentrene om at de har skriftelige rutiner om oppfølging av brukere i selvmordsfare.

Barn

Det at barn får status som selvstendige brukere vil tydeliggjøre krisesentrenes ansvar. Det vil også ha følger for hvilke krav som stilles til kommunene / krisesentrene om barnefaglig kompetanse og hva slags aktiviteter og tilbud til barn som skal finnes på krisesenteret. Følgende punkter oppsummerer hva vi mener det vil medføre av krav til et krisesenter for å kunne ivareta barna.

- Ved inntak skal alle brukere som er foreldre ha en samtale om barnas situasjon
- Alle barn på krisesenter bør få tilbud om egne samtaler. Slike samtaler kan være ulike i form og innhold, men kan for eksempel benyttes til å gi barnet tilpasset informasjon, normalisere barnets reaksjoner, gi barnet rom til å uttrykke egne følelser og tanker samt til vurdering av barnets egne behov.
- Krisesentrene skal kunne tilby barnefokuserede familiesamtaler.
- Alle barn på krisesenter bør vurderes i forhold til behov for ytterligere spesialisert hjelp, enten av helsemessig, pedagogisk eller barnevernfaglig art. Dette bør, dersom nødvendig, gjøres uavhengig av foreldres egne behov eller ønsker på vegne av barna.

- Dette krever barnefaglig kompetanse. Loven om krisesenter bør stille krav til kommune/krisesenter om at slik kompetanse helst skal finnes på krisesentrene, eller er umiddelbart tilgjengelig for krisesentrene ved behov.

Punkt 6. Samordning av tjenester

Brukere i selvmordsfare

Hva som utløser selvmordsfare hos mennesker er sammensatt og komplekst. Det betyr at mennesker i selvmordsfare vil ha behov for hjelp og oppfølging fra ulike tjenester. I en akutt situasjon er det viktig at de ansatte på krisesentrene vet hvem de kan henvise brukeren til. Spesielt er det viktig og avklare hvem som er den rette instans på tidspunkt hvor aktuelle profesjoner innenfor primærhelsetjenesten ikke er tilgjengelig.

Barn

Når barn får status som selvstendig bruker vil krisesentrene bli et reelt ledd i den etablerte hjelpe- og tjenestekjeden for barn og ungdom. Det vil tydeliggjøre krisesenterets forhold til andre barnefaglige instanser som for eksempel BUP, PPT og barnevern. Det må gå tydelig fram av lovteksten / forskriftene at kommunens ansvar for samordning av tjenester, og tilbud om individuell plan ved behov, også gjelder barn.

RVTS – Nord slutter seg til den foreslåtte utvidelsen av meldeplikten til barneverntjenesten i forhold til forsvarligheten av at barn returneres til sitt hjem. Vi foreslår å utvide meldeplikten ytterligere slik at alle barn som er brukere av krisesentre skal meldes til barneverntjenesten.

Med vennlig hilsen

Ingrid Nesje

Ingrid Nesje,
Spesialkonsulent og stedfortreder for leder v/ RVTS, region nord

Kopi til:
Grete Furu, Klinikkleder Rus og Spesialpsykiatrisk klinikk, Unn